

Szanowni Czytelnicy „Przeglądu Zachodniego”,

skupiony wokół tematu pamięci bieżący numer kwartalnika Instytutu Zachodniego ukazuje się w roku ważnych w dziejach Europy rocznic. Kwestie poruszone przez literaturoznawców, historyków, socjologów i politologów są jednak istotne nie tylko dla rachuby kalendarza. Niemal każde z przedstawionych zagadnień skłania równocześnie do refleksji nad pamięcią, będącą swoistym narzędziem badań przeszłości oraz miarą oceny teraźniejszości. Poczynając od twórczości literackiej, przez oficjalne sposoby przypominania wydarzeń z przeszłości i ich uczestników, aż po onomastyczne i materialne formy upamiętniania w przestrzeni publicznej – wskazane w zamieszczonych tekstach przykłady dowodzą, jak bardzo **przeszłość**, przenikając **teraźniejszość** niczym *codex rescriptus*, zmusza do nieustannego namysłu i badań. Leżący w naturze ludzkiej subiektywizm, powikłane losy Europy ostatniego stulecia, obecne warunki swobody podejmowania tematów w twórczości i badaniach, a wreszcie stopniowe przejmowanie głosu przez kolejne pokolenia powodują, że – nie bez zaniedbań, pomyłek czy dozy zarozumiałości – jesteśmy świadkami krystalizowania się nowych sposobów kultywowania pamięci i jej oddziaływania na teraźniejszość. Trafne przyrównanie tego procesu do pradawnych palimpsestów pozwala zauważyć, że nie dochodzi w nim do zerwania ciągłości czy zatarcia pamięci, lecz do naniesienia kolejnej warstwy interpretacji, która po latach staje się niemniej pasjonującym źródłem pozwalającym odkrywać nowe aspekty i znaczenia.

Dowody takiego zwielokrotnienia pamięci odnajdą czytelnicy tekstów związanych z najnowszymi dziejami Niemiec i ich sąsiadów. Wątek nawarstwiających się wzorców odnajdziemy w tekście o pruskiej mentalności, a kolejne artykuły przybliżają burzliwy okres tuż po zakończeniu wojny światowej w 1918 r. Zamieszczone w bieżącym numerze „Przeglądu Zachodniego” materiały sygnalizują także ogrom podobnych wyzwań w sferze pamięci odnoszących się do wschodnich sąsiadów Polski. Jest również – bardzo aktualna – tematyka lokalna, związana z Poznaniem. Godny polecenia jest dział recenzji i omówień, spójny pod względem tematycznym i ukazujący nowe konteksty w badaniach znanej problematyki.

Zapraszam do lektury!

Natalia Jackowska